

Postup při zpracování znaleckého posudku práce s daty

Procedure at Elaboration of Expert Report Work with Data

Robert Kledus*, Albert Bradáč, Marek Semela, Pavel Maxera

Ústav soudního inženýrství VUT v Brně, Brno

Abstrakt

Nový zákon o znalcích, znaleckých kancelářích a znaleckých ústavech a navazující předpisy k provedení tohoto zákona přinesly celou řadu změn v oblasti znalectví. Nová právní úprava přináší mj. i podrobnější úpravu postupu znalce při zpracování znaleckého posudku a rovněž podrobnější požadavky na obsah znaleckého posudku. V návaznosti na tyto nové požadavky jsou v tomto příspěvku shrnuty požadavky nových znaleckých předpisů na činnost znalce. V potřebném kontextu jsou k příslušným ustanovením právních předpisů doplněna vysvětlení, která vycházejí z důvodových zpráv k novému znaleckému právu. Tento právní rámec je provázán se systémovým pojetím činnosti znalce při zpracování posudku, ve kterém se zdůrazňuje praktický obsah jednotlivých činností v návaznosti na ověřené dobré praxe při výkonu znalecké činnosti zejména v technických a technickoekonomických oborech. Příspěvek byl prezentován na konferenci ExFoS 2022.

Klíčová slova: znalecká činnost, znalecký posudek, znalecké právo, znalecké úkony, data, informace, poznatky, znalosti, přesnost závěru.

Abstract

New legal act on expert, expert office and expert institutes and subsequent legal acts brought a whole range of changes in expert activity. New legislation shows among others also more detailed adjustment of procedure of expert in course of elaboration of expert report. In connection with these new requirements, the necessary requirements coming from new legislation are summarized. The useful explanation coming from subsidiary explanatory reports were added. This legal framework is linked to system approach of expert activity during the elaboration of report. The practical content of expert acts in connection to verified good practices at expert activity especially in technical and technical-economical fields was emphasized.

Keywords: expert's activity, expert report, expert act, data, information, knowledge, conclusion accuracy.

1. ÚVOD

1.1 Nová právní úprava

Nový zákon o znalcích, znaleckých kancelářích a znaleckých ústavech, zákon č. 254 ze dne 10. září 2019, účinný od 1. 1. 2021, zavedl do našeho právního řádu nové zásady. Nová právní úprava má ambici reformovat výkon znalecké činnosti v ČR, je podstatně rozsáhlejší než dosavadní, obsahuje řadu předpisů k provedení zákona a přinesla celou řadu změn, mj. i podrobnější úpravu postupu znalce při zpracování znaleckého posudku a rovněž podrobnější požadavky na obsah znaleckého posudku.

Cílem tohoto příspěvku tak je pomoci znalcům při realizaci náročné znalecké činnosti zejména v technických a technickoekonomických oborech a formou vysvětlení praktického obsahu jednotlivých činností ujasnit podstatné zásady, které přináší nová právní úprava a které je potřebné dodržet při řešení znaleckých problémů.

Při práci s právními předpisy je vhodné si uvědomit, že znalecké právo postup znalce při vlastním zpracování znaleckého posudku pojímá jako práci s daty, kterou dělí do 5 kroků, kterými jsou: výběr zdrojů dat – získávání a zpracování dat – analýza dat – interpretace výsledků analýzy dat – tvorba závěrů.

Z pohledu práva je postup znalce nově dostatečně určitě popsán. Z hlediska činnosti de facto je však vhodné si uvědomit, že se jedná o proces komplexnější, který je vhodné z praktického hlediska spíše chápat jako proces informační, sestávající z dílčích procesů, kterými jsou: příjem – transformace – získávání – zpracování – zpětná transformace – předání informací, tak jak proces znalecké činnosti v systémovém pojetí vysvětluje Janíček v knize Systémové pojetí vybraných oborů pro techniky (Janíček, [4], 2007).

Pro objasnění praktického obsahu jednotlivých činností z hlediska požadavků nových znaleckých předpisů účinných

Dodáno do redakce: 20. 1. 2022

Recenzní řízení: od 15. 4. 2022 do 17. 4. 2022

DOI: <http://dx.doi.org/10.13164/SI.2022.1.38>

*Korespondenční adresa: robert.kledus@usi.vutbr.cz

od 1. 1. 2021 tak bude dále v textu (zejména kap. 2.2 až 2.7) rozlišováno mezi postupem de iure a de facto.

V rámci postupu de iure budou zdůrazněny požadavky nových znaleckých předpisů s doplněním vysvětlení vycházejících z důvodových zpráv k znaleckému právu. Zkratkou ZnalZ je označován zákon č. 254/2019 Sb. o znalcích, znaleckých kancelářích a znaleckých ústavech [8], zkratkou VoZČ se označuje vyhláška č. 503/2020 Sb., o výkonu znalecké činnosti [9], zkratka DZpZ značí důvodovou zprávu ke ZnalZ a OdVZČ značí odůvodnění k VoZČ.

V rámci postupu de facto budou nad rámec právních předpisů doplňována další nezávazná praktická doporučení, příp. další vysvětlení, při kterých nebudou opomenuta ani některá praktická doporučení prof. Bradáče, tak jak je dlouhá léta rozvíjí ve svých publikacích, aktuálně pak v knize Soudní znalectví ve vybraných technických a ekonomických oborech po 1. 1. 2021.

1.2 Důležité pojmy – data, informace, poznatky a znalosti

Jak již bylo uvedeno, znalecké právo dělí postup znalce při vlastním zpracování znaleckého posudku do 5 kroků, které pojímá jako práci s daty. Pojmu data je tak potřebné rozumět jak obecně, tak i z hlediska specifik znaleckých předpisů.

Pojem data bývá obvykle vysvětlován takto (Janíček [3], str. 37A): „*Data jsou vyjádřením skutečnosti a myšlenek (odraz skutečnosti) v takové podobě, aby je bylo možno uchovávat, zpracovávat a přenášet s potenciálním cílem vytvářet z nich informace.*“

Abychom z dat získali informace, musíme jím především přidat potřebný kontext. Jak vysvětluje Janíček (tamtéž), informace získáváme zpracováním dat. **Informacemi** jsou pak taková zpracovaná data, která jsou schopna snižovat původní informační neurčitost, tedy mají pro konkrétního jedince (zde pro znalce) prvek novosti. Na základě informací je pak jedinec (znalec) schopen získávat **poznatky a znalosti**. Mezi poznatky a znalostmi existuje komplementarita, a to v tom smyslu, že z **informací** se získávají poznatky, ze kterých se vytvářejí znalosti a zároveň **znalosti** jsou nutné pro pochopení informací.

Ve znaleckém právu se rozdíl mezi daty, informacemi, poznatkami a znalostmi stírají. Jak vyplývá z OdVZČ, **v právním předpisu** se pojmem **data** označují přímo **vstupní informace**. Výslovně se uvádí „*Daty se rozumí vstupní informace, které jsou potřebné k vyřešení zadané odborné otázky.*“

Jak je dále podrobně vysvětleno, de iure znalec v 1. kroku postupu vybere zdroje dat. V 2. kroku z vybraných zdrojů získá (sebere/vytvoří) data. Jejich zpracováním získá opět data (protože data jsou v pojetí znaleckého práva též vstupní informace, viz výše). V 3. kroku znalec tedy stále pracuje s daty, takže provádí analýzu dat, která generuje výsledky. Ve 4. kroku zkontroluje svůj postup a interpretuje výsledky. V 5. kroku zodpoví položené otázky.

Z pohledu práva je postup znalce popsán dostatečně určitě. De facto je však vhodné si uvědomit, že se jedná o proces komplexnější.

Aby znalec mohl vybrat zdroje dat, musí nejprve v 1. kroku na základě položených otázek (úkolu) a studia podkladů (pochopení problémové situace, která vedla k zadání posudku), přetransformovat položené otázky do znaleckých problémů. Teprve pak může vybrat vhodné zdroje dat. V 2. kroku znalec z vybraných zdrojů získá informace potřebné pro řešení znaleckých

problémů. Informace získává zpracováním dat z vybraných zdrojů. Ve 3. kroku, na základě svých znalostí a pochopení získaných informací, realizuje s využitím vhodných metod řešení znaleckých problémů. Z řešení získává poznatky o zkoumaném objektu a o procesech, které na něm proběhly, a z těchto poznatků vytváří závěry. Ve 4. kroku verifikuje svůj postup a interpretuje výsledky řešení. V 5. kroku zodpovídá položené otázky.

Jelikož v praxi bývá potřebné, aby znalec srozumitelně vysvětlil svůj postup, a to i laikům, je vhodné, aby vycházel z ujasněné soustavy pojmů a rozlišoval mezi daty, informacemi, poznatkami a znalostmi. Současně je nezbytné, aby použitý postup dokázal vysvětlit i ve vztahu ke znaleckému právu. Postup zpracování posudku tak musí umět popsat i slovy právního předpisu.

1.3 Znalecká činnost jako informační proces

Pokud na znaleckou činnost nahlížíme jako na informační proces, v návaznosti na jeho dosavadní pojetí podle Janíčka (Janíček [4], 2007), pak při zohlednění nové právní úpravy účinné od 1. 1. 2021 lze tento proces popsat takto (stručně viz tab. 1, první sloupec):

- Prvním procesem je **přijem informací**. Proces je spojen s přijetím zadání znaleckého posudku (dále jen ZP). Znalec, je-li o to požádán, se podílí na přípravě zadání (na formulaci znaleckého úkolu), po ustanovení k podání posudku prověřuje, příp. po projednání zadání již jen ověřuje, zda je oprávněn provést znalecký úkon (provádí tzv. prvotní znalecké úkony).
- Druhým procesem je **transformace informací**. V rámci tohoto procesu znalec, na základě položených otázek a studia podkladů, zformuluje znalecké problémy. Z hlediska toku informací položené otázky přetransformuje do znaleckých problémů, tedy převede je z „řeči zadavatele“ do „řeči znalce“. Při studiu podkladů rovnou vybírá vhodné zdroje pro získání informací potřebných pro řešení znaleckých problémů. Charakter těchto pramenů vždy souvisí s charakterem znaleckých problémů.
- Třetím procesem je **získávání informací**. V rámci tohoto procesu znalec z vybraných zdrojů získává informace podstatné pro řešení znaleckého problému. Informace získává zpracováním dat, které zdroje obsahují. Účelně vybírá informace vztahující se k znaleckému objektu (případně objektům), o němž (o nichž) má vypracovat posudek a k procesům, které na něm (na nich) proběhly. Nejprve zpracuje primární podklady, získá z nich prvotní informace pro řešení. Návazně si ujasní celý způsob řešení a podklady doplňuje o další zdroje, z nichž získává další potřebné informace.
- Čtvrtým procesem je **zpracování informací**. Jedná se o proces, který lze rozdělit do čtyř kroků, a) volba metody řešení, b) příprava vstupních údajů do algoritmu řešení (Ar), c) realizace algoritmu řešení a d) analýza výsledků řešení znaleckého problému a následná syntéza těchto výsledků do závěrů řešení.
- Pátým procesem je **zpětná transformace informací**. V rámci tohoto procesu znalec závěry z řešení znaleckého problému převádí (zpětně transformuje) z „řeči znalce“ do „řeči uživatele“ tak, aby získané poznatky byly srozumitelné uživatelům posudku, kteří jsou zpravidla

Tab. 1 Tok informací ve znalecké činnosti.
Tab. 1 Information flow during expert's activity.

Činnost znalce de facto, tedy informační proces, zahrnující tyto dílčí procesy	Činnost znalce de iure, tedy práce s daty po jednotlivých krocích (§ 52 VoZČ)	Požadovaný projev v obsahu jednotlivých kapitol ZP (§§ 40, 41 VoZČ)
<p>A) Příjem informací Znalec zkoumá, zda je oprávněn podat znalecký posudek, a je-li o to požádán, podílí se na přípravě zadání. Je-li oprávněn posudek podat, po doručení spisu (podkladů) zahájí práce na posudku.</p>	<p>Znalec projedná zadání (§ 25 ZnalZ), zkoumá (§§ 18, 19 ZnalZ):</p> <ul style="list-style-type: none"> • zda není vyloučen z úkonu, • zda není povinen odmítnout úkon, • zda mu závažné důvody nebrání vykonat úkon s odbornou péčí a včas. 	<p>1. Zadání (§ 40/1 VoZČ) – obsahuje:</p> <ul style="list-style-type: none"> • odbornou otázku zadanou zadavatelem znaleckého posudku, • údaj, pro jaké účely má být znalecký posudek použit, a • skutečnosti sdělené zadavatelem, které mohou mít dle jeho názoru vliv na přesnost závěru znaleckého posudku. Pokud zadavatel nesdělil znalci žádnou skutečnost, která může mít vliv na přesnost závěru ZP, znalec to uvede v zadání ZP (§ 40/2 VoZČ).
<p>B) Transformace informací Znalec na základě položených otázek a studia podkladů zformuluje znalecké problémy (položené otázky přetransformuje do znaleckých problémů), provádí výběr podkladů a podílí na jejich potřebném doplnění.</p>	<p>Znalec (§ 52, a, § 53 VoZČ):</p> <ul style="list-style-type: none"> • vybere zdroje dat. <p>Uvědomuje si, že jednotlivé zdroje mohou být zdrojem:</p> <ul style="list-style-type: none"> • buď strukturovaných, • nebo nestrukturovaných dat. <p>Znalec si zdroj dat opatří sám nebo prostřednictvím jiné osoby nebo OVM.</p>	<p>2. Výčet podkladů (§ 41/1 VoZČ) – obsahuje:</p> <ul style="list-style-type: none"> • popis postupu při výběru zdrojů dat, • výčet vybraných zdrojů dat a jejich popis (resp. označení). <p>Pokud znalec nemohl ověřit věrohodnost zdroje dat, uvede též tuto skutečnost a skutečnosti, pro které nemohl ověření provést.</p>
<p>C) Získávání informací Znalec získává informace ve vztahu ke znaleckému objektu (příp. objektům), o němž (o nichž) má vypracovat posudek.</p>	<p>Znalec získá data (§ 52, b, § 54 VoZČ) tak, že:</p> <ul style="list-style-type: none"> • data (ze zdrojů strukturovaných dat) sebere nebo • data (ze zdrojů nestrukturovaných dat) vytvoří. <p>Znalec zpracuje data (§ 52, c, § 55 VoZČ):</p> <ul style="list-style-type: none"> • data zafixuje, • přizpůsobí je analýze nebo validaci. 	<p>3. Nález (§ 41/2 VoZČ) – obsahuje:</p> <ul style="list-style-type: none"> • popis postupu při sběru nebo tvorbě dat a při jejich zpracování, • výčet těchto dat.
<p>D) Zpracování informací Znalec pro jednotlivé problémy:</p> <ul style="list-style-type: none"> • zvolí metodu řešení, • připraví vstupní údaje do algoritmu řešení • realizuje algoritmus řešení znaleckého problému. <p>Provede analýzu výsledků řešení jednotlivých problémů a jejich následnou syntézu do závěrů řešení.</p>	<p>Znalec (§ 52, d, § 56 VoZČ):</p> <ul style="list-style-type: none"> • provede analýzu dat a • zformuluje její výsledky. <p>Znalec zvolí metodu/postup pro analýzu dat (§ 42 VoZČ posudek musí zachytit použitou metodu/postup) a vygeneruje výsledky (OdVZČ „Analýza dat generuje výsledky...“).</p>	<p>4. Posudek (§ 41/3 VoZČ) – obsahuje:</p> <ul style="list-style-type: none"> • popis postupu při analýze dat a • výsledky analýzy dat.
<p>E) Zpětná transformace informací (první krok) Znalec verifikuje výsledky provede interpretaci výsledků. (výsledky z „řeči znalce“ přede do „řeči uživatele“).</p>	<p>Znalec (§ 52, e, f, § 57 VoZČ):</p> <ul style="list-style-type: none"> • interpretuje výsledky analýzy dat (výsledky shrne a vysvětlí), • zkontroluje svůj postup podle § 52 písm. a) až f) VoZČ, při kontrole zohlední veškeré skutečnosti, které mohou snižovat přesnost závěrů. 	<p>5. Odůvodnění (§ 41/4 VoZČ) – obsahuje:</p> <ul style="list-style-type: none"> • interpretaci výsledků analýzy dat a • kontrolu postupu znalce podle § 52 písm. a) až e) VoZČ. <p>(Pozn. Jedná se tedy o kontrolu postupu od výběru zdrojů dat (podle § 52, a), až po interpretaci výsledků analýzy dat (podle § 52, f) VoZČ).</p>
<p>F) Zpětná transformace informací (druhý krok) Znalec závěry z řešení znaleckých Pr přetransformuje do odpovědí na položené otázky, tak aby odpovědi byly srozumitelné tomu, komu jsou určeny.</p>	<p>Znalec (§ 52, g, § 58 VoZČ):</p> <ul style="list-style-type: none"> • zformuluje závěr. <p>Závěr zformuluje tak, aby byl jednoznačnou/co nejpřesnější odpovědí na zadané otázky. Pokud na otázku nelze odpovědět, uvede tuto skutečnost jako odpověď.</p>	<p>6. Závěr (§ 28/5 ZnalZ) v souladu s obecně uznávanými postupy a standardy obsahuje:</p> <ul style="list-style-type: none"> • jednoznačné odpovědi na položené otázky, • a příp. (viz níže § 41/5 VoZČ) též skutečnosti snižující přesnost závěru. <p>Závěr (§ 41/5 VoZČ) obsahuje:</p> <ul style="list-style-type: none"> • citaci zadané odborné otázky a • odpověď na ni. <p>Pokud podklady nebo metoda neumožňují vyslovit jednoznačný závěr, znalec uvede v závěru též podmínky jeho správnosti nebo jiné skutečnosti snižující jeho přesnost.</p>
<p>G) Předání informací Zahrnuje činnosti spojené s vyúčtováním prací, předáním ZP zadavateli, příp. činnosti spojené s provedením potřebných úkonů po podání posudku.</p>	<p>Znalec:</p> <ul style="list-style-type: none"> • spolu s podáním posudku vyúčtuje znalečně (§§ 30–34 ZnalZ a §§ 2–18 VoZn), vrátí podklady, předá ZP, • příp. provede úkony navazující (§ 28/6 ZnalZ), posudek stvrdí, vysvětlí, doplní. 	<p>Zpracování (kontrola) stanovených dalších náležitostí ZP (titulní strana, poslední strana, přílohy, vazba, pečeť, podpisy)</p>

laiky v daném oboru. V návaznosti na požadavky právních předpisů je vhodné proces rozdělit do dvou kroků, a) znalec verifikuje řešení, provede prezentaci výsledků (souhrnné výsledky uvede) a interpretaci výsledků (výsledky vysvětlí) a b) zodpoví položené otázky.

- Posledním šestým procesem je **předání informací**. Tento proces zahrnuje činnosti spojené se splněním formálních náležitostí úkonu, s vyúčtováním provedených prací a s předáním vypracovaného posudku jeho zadavateli. Podle okolností zahrnuje též navazující úkony v řízení před OVM, stvrzení znaleckého posudku při jednání, podání potřebných vysvětlení, příp. doplnění posudku.

2. ZNALECKÁ ČINNOST – ZPRACOVÁNÍ POSUDKU

2.1 A) Příjem informací (příjem zadání znaleckého úkolu)

2.1.1 Příjem zadání v řízení před orgánem veřejné moci

V řízení před orgánem veřejné moci (OVM) je znalec k podání posudku ustanoven **usnesením či opatřením** OVM, a to v závislosti na typu řízení, ve kterém má být posudek využit.

Ještě před ustanovením k podání posudku má znalec povinnost (§ 25/1 ZnalZ), na žádost OVM, s tímto předem projednat (1) zadání znaleckého posudku, (2) lhůtu pro podání znaleckého posudku (ZP) a příp. též (3) provést předběžný odhad předpokládané výše znaleckého, které si provedení úkonu vyžádá.

Pozn.: V souvislosti s ust. § 1/3 ZnalZ je vhodné si uvědomit, že podle nové právní úpravy je nutné, aby OVM pro podání posudku našel znalce, který má oprávnění odpovídající nejen vhodné kombinaci oborů a odvětví jako dosud, ale též všech možných specializací v rámci každého odvětví. Lze dovést, že v případě, byl jen mírně složitějších posudků, spadajících do více oborů, nebude nijak jednoduché najít znalce s potřebným oprávněním. Předchozím projednáním se tedy alespoň zamezí zbytečným administrativním úkonům. Pokud se podaří najít znalce s vhodnou kombinací oborů, odvětví i specializací tak, aby mu nehrozily sankce za neoprávněný výkon znalecké činnosti, zjednoduší se i návazné provedení tzv. prvotních znaleckých úkonů, které musí znalec provést před zahájením samotných prací na posudku.

Poté, co je znalec ustanoven k podání posudku, musí provést tzv. **prvotní znalecké úkony**. V případě, že znalec s OVM zadání předem projednal, bude se částečně jednat již jen o kontrolu dříve prověřených skutečností. Na základě listiny, kterou byl přibrán k podání posudku, znalec nově provádí tyto úkony:

1. Zkoumá, zda se nejedná o případ, kdy je **vyloučen z úkonu** (§ 18 ZnalZ), tedy zda by nemohla vzniknout důvodná pochybnost o jeho nepodjatosti.
2. Znalec zkoumá, zda je oprávněn podat znalecký úkon, tedy **zda problematika spadá do oborů, odvětví, specializací pro která je zapsán** (§ 19/1, b ZnalZ), příp. zda nastaly další skutečnosti, pro které je **povinen úkon odmítnout** (§ 19/1, a, c, d, § 19/2), tedy zda nemá pozastaveno oprávnění vykonávat ZČ, nevykonává ZČ jako člen znalecké kanceláře, nebo tak nestanoví jiný zákon. Pokud problematika nespadá do rozsahu oprávnění znalce, nebo nastaly jiné výše uvedené skutečnosti, neprodleně to oznámí orgánu, který jej ustanovil a úkon odmítne.

3. Znalec zkoumá, zda je schopen posudek zpracovat **ve stanovené lhůtě**. Zejména za situace, kdy s ním lhůta nebyla předem projednána, zkoumá, zda je schopen podat úkon s odbornou péčí a včas (§ 19/1, c, § 19/2 ZnalZ), tedy zda mu v podání znaleckého úkonu nebrání počet nebo povaha zadaných nezpracovaných posudků, případně závažné zdravotní okolnosti, závažná rodinná situace, mimořádné nebo neočekávané pracovní povinnosti. Pokud znalec není schopen podat úkon s odbornou péčí a včas, neprodleně to oznámí orgánu, který jej ustanovil a **úkon odmítne**.

Je vhodné připomenout, že pokud je zadavatelem posudku OVM (§ 19/2, 3 ZnalZ), znalec nesmí odmítnout vykonat znalecký úkon z jiného důvodu než z důvodu dle bodu 2 a 3 výše (přiměřeně platí i pro znalecké kanceláře a znalecké ústavy). Pochybnost o nepodjatosti znalce není důvod pro odmítnutí ZP, neboť v této věci rozhodne OVM.

Pokud z provedených prvotních znaleckých úkonů nevyplývají skutečnosti, které by znalci bránily vykonat znalecký úkon, provede zápis do evidence posudků a vyčká zaslání spisu.

Pozn. Ve vztahu k tzv. prvotním znaleckým úkonům je potřebné zdůraznit, že skutečnosti, které mohou znalci bránit v podání posudku, zkoumá znalec nejen při přijetí zadání, ale též v průběhu řešení. Rozhodné skutečnosti může zjistit, např. až po seznámení se s obsahem spisu, či ještě později. Nově budou nejspíše nastávat i situace, které jsme dosud neznali. Znalec, poté co si ujasní metody řešení, zjistí, že v rámci některého oboru a odvětví nemá zapsanou určitou specializaci. Negativní jev, který posuzuje, je např. složitější, než se při přípravě zadání zdálo, vzniknul z více příčin a tyto nespádají jen pod specializace, které má znalec zapsané. V takovém případě si znalec musí uvědomit, že není podstatné, že je věc jednoduchá a že ji umí vyřešit. Pokud nemá zapsány všechny potřebné specializace, musí další úkon odmítnout. Pokud by posudek zpracoval, strana, které se výsledky posouzení nebudou hodit, namítne, že se jedná o neoprávněný výkon znalecké činnosti. Pokud to OVM takto posoudí, zpracovaný posudek nebude možné použít v daném řízení. OVM má oznamovací povinnost, takže podezření na přestupek musí oznámit ministerstvu a to musí se znalcem zahájit řízení pro porušení ZnalZ, za které znalci hrozí ty nejvyšší sankce. Znalec tedy musí postupovat obdobně jako výše. Práce přerušit, zadavateli oznámit, že není oprávněn další úkon provést, vrátit zadavateli podklady a vyúčtuje všechny provedené úkony.

*Ve vztahu k neoprávněnému výkonu činnosti by mělo být asi nejpodstatnější to, zda otázka spadá do specializace znalce. Jak vysvětluje Sharapaev [6], porušením povinnosti vykonávat znaleckou činnost pouze v oboru, odvětví a specializaci „není využívání obecných znalostí a poznatků celého oboru při posuzování konkrétních otázek spadajících do specializace znalce.“ Tím, že nově si má své oprávnění ve vztahu k otázkám posoudit sám znalec, se dostává do složité situace. Je povinností znalce odmítnout zadání. Zda své oprávnění z pohledu znaleckého práva a všech zainteresovaných stran posoudil správně, bude ex post posuzovat OVM, který jej ustanovil a ještě ministerstvo. Znamená to, že **opatrnost je na místě**.*

Po obdržení podkladů se znalec seznámí s obsahem spisu, aby nezahajoval další úkony, pokud by z dalšího obeznámení se s případem a seznámení se spisem vyplynulo, že není oprávněn

úkon provést. Jeví-li se, že je oprávněn úkon provést, zahájí práce na posudku tak, že si na základě zadání připraví titulní stranu posudku a kapitolu zadání.

2.1.3 Příjem zadání mimo řízení

Mimo řízení je situace jednodušší v tom, že znalec nemá povinnost zpracovat posudek. Pokud však hodlá zakázku přijmout, musí, obdobně jako výše, provést potřebné úkony. Předem musí ověřit, zda není ve věci podjatý (bod 1), zda podání posudku spadá do rámce jeho znaleckého oprávnění, příp. zda nenastaly další okolnosti dle bodu 2. Se zadavatelem si musí ujasnit zadání, tak aby bylo korektně naformulováno a spadalo do oprávnění znalce. Dále si s ním musí, nejlépe písemně, ujednat v jaké formě a v jaké lhůtě mu zadavatel předá podklady potřebné pro zpracování posudku (výběr podkladů nemůže znalec ponechat jen na zadavateli). Dále se zadavatelem musí sjednat písemnou dohodu o ceně (§ 31/3 ZnalZ) tak, aby nezávisela na výsledku znalecké činnosti. Lhůtu je potřebné sjednat tak, aby byla počítána až od okamžiku předání všech vyžádaných podkladů.

2.1.3 Výsledek činnosti pod bodem A

Výsledkem činností uvedených pod bodem A je, že znalec provedl ověření, zda je či není oprávněn vykonat znalecký úkon.

Pokud ze zadání a provedeného obeznámení se s případem a seznámení se spisem vyplývá, že znalec je nejspíše oprávněn úkon provést, zahájí práce na posudku tak, že si na základě zadání připraví titulní stranu posudku a kapitolu zadání.

Zadání je podle ust. § 40/1 VoZČ první povinnou částí znaleckého posudku a obsahuje

- odbornou otázku zadanou zadavatelem znaleckého posudku,
- údaj, pro jaké účely má být znalecký posudek použit, a
- skutečnosti sdělené zadavatelem, které mohou mít dle jeho názoru vliv na přesnost závěru znaleckého posudku.

Pokud zadavatel nesdělil znalci žádnou skutečnost, která může mít vliv na přesnost závěru znaleckého posudku, znalec to uvede v zadání znaleckého posudku (§ 40/2 VoZČ).

Pokud by z ověření vyplynulo, že znalec není oprávněn úkon provést a byl přibrán v řízení před OVM, musí požádat OVM, aby ho zprostil povinnosti vypracovat znalecký posudek. Mimo řízení úkon odmítne provést.

2.2 B) Transformace informací (výběr zdrojů dat)

2.2.1 Postup de iure – výběr zdrojů dat

Po provedení prvotních znaleckých úkonů a seznámení se se spisem zahájí znalec práce na zpracování posudku.

Podle § 52, a VoZČ: *Znalec při zpracování znaleckého posudku a) vybere zdroj dat.*

Podle návazného ust. § 53/4 VoZČ: *Pokud je to možné a účelné, znalec vybere více zdrojů dat.*

Zdroje dat jsou specifikovány v § 53/1 VoZČ. U jednotlivých skupin zdrojů jsou pro názornost v závorce uvedeny příklady takových zdrojů, se kterými se běžně setkáváme v technicko-ekonomických oborech znalectví. **Zdrojem dat je**

- informační databáze (např. ceníky stavebních prací, ceníky nových vozidel, ceníky ojetých vozidel, servery s realitní inzercí, veřejné rejstříky, katalogy EES, katalogy vozidel

apod., tedy obecně zdroje, které obsahující data, která lze především řadit, třídít, vyhledávat podle různých kritérií s cílem získávat z nich informace),

- předmět ohledání* (např. posuzovaná nemovitost, oceňovaný automobil, vozidla poškozená při dopravní nehodě),
- fyzická osoba* (např. účastník řízení, vlastník vozidla, který znalci sděluje informace),
- písemnost obsažená ve spisu, který vede orgán veřejné moci, nebo kterou předložila fyzická nebo právnická osoba* (např. žaloba, vyjádření k žalobě, protokol o jednání před soudem, záznam police o dopravní nehodě, stavební povolení, kolaudační rozhodnutí, projektová dokumentace), nebo
- jiný zdroj informací, které jsou potřebné k odpovědi na zadanou odbornou otázku* (vozidlo použité pro experiment, figurant, který v experimentu nahradí chodce, výzkumné zprávy, odborné publikace, ze kterých lze získat informace pro řešení posudku).

Pojmem zdroje dat se tak na jednu stranu rozumí v podstatě vše, co obsahuje, nebo z čeho lze získat, informace, viz výše. Na druhou stranu se mají na mysli pouze takové zdroje, které jsou skutečně potřebné pro řešení zadaných znaleckých otázek, viz další zásady.

Zásady pro **výběr zdrojů dat** jsou uvedeny v § 52/2, 3:

(2) *Znalec vybere zdroje dat ve vztahu k zadané odborné otázce a s ohledem na způsob sběru nebo tvorby dat* (tedy s ohledem na návazný způsob získávání dat, viz dále).

(3) *Vybraný zdroj dat musí být věrohodný. Pokud znalec nemohl ověřit věrohodnost zdroje dat, zformuluje skutečnosti, pro které nemohl ověření provést.*

K opatřování zdrojů dat je v § 52/2 VoZČ uvedeno následující.

(2) *Znalec si zdroj dat opatří sám nebo prostřednictvím jiné osoby nebo orgánu veřejné moci.*

Z výše uvedeného vyplývá, že se požaduje, aby znalec především vybral správné zdroje dat tak, aby byly věrohodným podkladem pro zpracování posudku. Zdroje musí vybrat účelně, tedy z poskytnutých podkladů musí vybrat jen takové, které jsou skutečně potřebné pro řešení zadaných odborných otázek. Výběr zdrojů musí být odůvodněný, a to zejména s ohledem na věrohodnost použitých podkladů a jejich potřebnou šíři.

V řízení před OVM se základní podklady znalci zpřístupní. Zpravidla se mu zapůjčí celý spis, který obsahuje všechny podklady opatřené OVM v rámci probíhajícího dokazování. Znalec musí u těchto podkladů provést redukci o prameny, které neobsahují informace potřebné pro řešení posudku, přitom však nesmí žádný důležitý podklad opomenout. Při doplňování podkladů musí zvažovat, nejen z jakého zdroje, ale též, jakým způsobem, bude potřebné data získat, aby nedošlo k jejich znehodnocení či dokonce ztrátě. Při opatřování zdrojů musí znalec též zvažovat, jakým způsobem má být potřebný zdroj opatřen, aby v daném řízení mohl sloužit pro dokazování a bylo z něj možné vycházet pro další zpracování posudku. Jak je zdůrazněno v OdVZČ, potřebné doplňování podkladů musí být provedeno vždy v souladu s obecně závaznými právními předpisy (např. § 107/1 a 2 tr. řádu a § 127 odst. 4 o. s. ř., viz kap 7).

Běžně si znalec sám opatřuje odborné podklady (z veřejných zdrojů), ostatní vyžádá od OVM nebo přímo od účastníků řízení, kterým zejména v civilním řízení OVM zpravidla vždy nařídí, aby znalci poskytli potřebnou součinnost. V případě, že účastníci řízení

neposkytnou znalci potřebnou součinnost, požádá znalec o sjednání nápravy zadavatele posudku. V případě, že znalec zpracovává posudek na základě smlouvy, je potřebné, aby si smluvně zajistil součinnost zadavatele při opatrování podkladů a ujednal si též možnost odstoupení od smlouvy, pokud mu zadavatel neposkytne potřebné podklady pro zpracování posudku. V případě, že má být posudek použit v probíhajícím řízení před OVM, je navíc potřebné, aby se znalec osobně seznámil s celým obsahem spisu, potřebné podklady si vybral sám a neponechal výběr podkladů jen na zadavateli. Termín pro vypracování posudku je pak potřebné vždy ujednat od data předání všech vyžádaných podkladů.

Pro účinnou přezkoumatelnost posudku je nezbytné, aby znalec vybrané zdroje dat (§ 41/1 VoZČ) v posudku dostatečně určitě označil a popsal. Rovněž se požaduje, aby vysvětlil, jak postupoval při výběru zdrojů dat a při ověřování jejich věrohodnosti.

2.2.2 Činnost de facto – transformace informací

Prakticky se jedná o činnost komplexnější. Jak již bylo vysvětleno, znalec de facto nejprve provádí transformaci informací, tedy na základě položených otázek (úkolů) a studia podkladů (pochopení problémové situace) **přetransformuje položené otázky do znaleckých problémů** a teprve návazně vybírá vhodné zdroje, ze kterých získá informace pro řešení znaleckých problémů.

V řízení před OVM je základním podkladem pro zpracování posudku spis, který v projednávané věci vede OVM. Znalec tedy nejprve podrobně nastuduje obsah spisu. To učiní tak, že si spis nejen podrobně přečte, ale při čtení si současně (zde jen pro svoji potřebu) zpracuje tzv. „**znalecký přehled spisu**“ (Bradáč [1], str. 47), ve kterém si k jednotlivým podkladům uvádí **vlastní poznámky k obsahu podkladů**, odlišuje si podklady **potřebné pro zpracování posudku a ostatní**, tak aby dokázal rychle a účelně vypsat základní zdroje dat.¹⁾ Současně **promýšlí a formuluje znalecké problémy**.

2.2.3 Výsledek činnosti bod B

Výsledkem činností uvedených pod bodem B je, že znalec **pochoпил problémovou situaci** (rozumí tomu, co je mezi stranami sporné i důvodům pro vyžádání posudku), je seznámen s předanými podklady, má zpracovaný **přehled spisu, naformuloval (ujasnil) si problémy**, které musí vyřešit, aby splnil zadaný úkol, z předaných podkladů **vybral listiny** (zdroje dat), které bude potřebovat pro realizaci řešení a vybrané zdroje **řádně uvedl v kapitole 2 Výčet podkladů**.

Výčet podkladů je podle ust. § 41/1 VoZČ druhou povinnou částí znaleckého posudku a obsahuje

- popis postupu znalce při výběru zdrojů dat,
- výčet vybraných zdrojů dat a jejich popis.

Pokud znalec nemohl ověřit věrohodnost zdroje dat, uvede ve výčtu podkladů též tuto skutečnost a uvede též skutečnosti, pro které nemohl ověření provést.

¹⁾ Tuto činnost nelze zaměňovat za úkon „Převzetí a obeznamení se s případem včetně seznámení se spisem“, za který podle Vyhl. č. 504/2020 Sb. přísluší znalci paušální odměna 500 Kč, jak již některé OVM ve svých rozhodnutích o znalečném tvrdí. Se spisem se znalec obeznamuje v předchozím kroku, aby zjistil, zda je oprávněn znalecký posudek podat. Zde se již jedná o činnost podle § 52, a VoZČ, „výběr zdrojů dat“, která je nedílnou součástí řešení zadaných odborných otázek.

Po provedení některých navazujících činností podle následujících bodů C a D, provádí návazně znalec též doplnění podkladů. Doplněné podklady rovněž uvádí v kap. 2. (viz dále bod D, vysvětlení k zpracování předběžného znaleckého posudku).

*Pozn. Podle názoru autora lze celý spis považovat za jeden zdroj dat. Je však důležité, aby celý spis byl v kap. 2 řádně označen a byl u něj uveden celkový počet listů, který byl znalci zpřístupněn, a byl popsán i rozsah zpřístupněných příloh. Za této situace dle názoru autora není potřebné, aby znalec v kap. 2 **Výčet podkladů** jednotlivě vypisoval všechny listiny, ze kterých hned v následující kap. 3 čerpá informace (sbírá a fixuje data), pokud v kap. 2 tento postup vysvětlí a v navazující kap. 3 **Nález** jednotlivé použité podklady označí a u každého rovnou uvede (zafixuje) získané informace (uvede sebraná a zpracovaná data). Dle názoru autora to bude přehlednější a bez rozporu s VoZČ.*

2.3 C) Získávání informací (získávání a zpracování dat)

2.3.1 Postup de iure – získávání a zpracování dat

Po

- a) **výběru zdrojů dat**, znalec (§ 52 b, c VoZČ) při zpracování znaleckého posudku
- b) **sebere nebo vytvoří data** (tedy získá data, která návazně zpracuje),
- c) **zpracuje data**.

Zásady pro **získávání dat** stanovuje § 54 VoZČ, podle kterého:
(1) **Znalec sebere nebo vytvoří data způsobem, který je adekvátní jejich zdroji a analýze dat.**
(2) **Znalec sebere nebo vytvoří pouze data, která bude analyzovat a která jsou reprezentativní a ve vztahu k zadané odborné otázce srovnatelná nebo z jiných důvodů vhodná.**

Zásady pro **zpracování dat** stanovuje § 55 VoZČ, podle kterého:
(1) **Znalec zpracuje data způsobem, který odpovídá analýze dat a který předchází jejich zbytečnému znehodnocení nebo spotřebování nebo zbytečné změně.**
(2) **Znalec zpracuje data jejich zafixováním, přizpůsobením analýze nebo validací. Validací se rozumí ověření vhodnosti dat k analýze.**

Znalec tedy realizuje činnosti spojené se získáváním a zpracováním dat.

Získávání dat

V pojetí znaleckého práva, poté co znalec vybral vhodné zdroje dat, z nich **získává data**, a to **adekvátně jejich zdroji**, tedy buďto **sběrem dat**, nebo **tvorbou dat**. Jak vyplývá z OdVZČ, u jednotlivých zdrojů dat, se s ohledem na způsoby získávání dat, rozlišuje, zda **zdroj dat je**

- nosičem **rozlišených dat** (např. text, databáze) nebo
- nosičem (věc) nebo nositelem (člověk) **nerozlišených dat** (např. oceňovaná nemovitost nebo vlastník, poskytující znalci potřebná vysvětlení, místo havárie).

Návazně se rozlišují **data**

- **rozlišená**, tedy taková, která už někdo získal a zpracoval, takže jsou k dispozici na nějakém nosiči a

- **nerozlišená**, tedy taková, která existují tím, že mají svého nosiče nebo nositele, dosud je však nikdo nezískal ani nezpracoval, a tudíž nejsou k dispozici.

Adekvátně zdroji dat tak znalec získává **data** dvojitým způsobem:

1. Pokud je zdroj dat **nosičem rozlišených dat**, tedy data už někdo získal a zpracoval, např. do podoby textu, databáze apod., stačí je v pojetí znaleckého práva sebrat, znalec tak získává data **sběrem dat**.
2. Pokud je zdroj dat **nosičem nebo nositelem nerozlišených dat**, tedy data zatím nikdo nezískal ani nezpracoval, znalec získává data **tvorbou dat**.

Příklad

Ze zdrojů rozlišených dat (např. z listin) se potřebná data získávají tak, že se primární data zredukuje o nepodstatná a převezmou se pouze data podstatná „pro analýzu“. Znalec tedy postupuje tak, že provádí analytické zpracování podkladů, při kterém z primárních dat tvoří tzv. sekundární data. Jednoduše, vybere to, co je potřebné pro řešení.

Ze zdrojů nerozlišených dat se data získávají tak, že se vytvoří za pomoci vhodných metod. Provádí se např. zjišťování na místech, kde jsou uchovávány určité informace (data se tvoří z údajů ve formulářích, notýskách prodejců, v zákaznických složkách, kartotékách, či v lidské paměti), provádí se prohlídka předmětu posouzení, např. místa DN, poškozených vozidel, oceňované nemovitosti (data se tvoří za pomoci pozorování, měření, snímání, posuzování závad, posuzování charakteru stop, analýzy korespondence poškození apod.), realizují se funkční anebo jízdní zkoušky (data se tvoří na základě subjektivního vnímání chování vozidla, měřením, vyčtením údajů ze záznamového zařízení), data mohou být též tvořena výpočtem, či vytvořením za pomoci experimentu, případně jinak.

Znalecké právo uvádí, že data se získávají též **adekvátně** potřebám při **analýze dat**. Pro získávání dat je tedy nutno použít vhodných metod, tak aby informace získané ze zdrojů dat (získaná data), dobře sloužila potřebám návazného řešení znaleckých problémů (potřebám analýzy dat).

Použité metody pro získávání dat je potřebné v posudku uvést a odůvodnit, tak aby posudek, bylo možné účinně přezkoumat. Pro popis metod lze využít příkladu výše.

V ust. § 54/2 VoZČ se klade důraz i na správnost a úplnost při výběru použitých dat. Znalec musí pro řešení problémů vybrat vhodná (reprezentativní) data. Při řešení posudku nemůže vycházet z podkladů neúplných nebo do řešení přenášet poznatky, které byly získány za podmínek, které nejsou srovnatelné ve vztahu ke zkoumaným objektům nebo jevům. Zdůrazňuje se též účelnost. Znalec tedy nedělá činnosti zbytečné a získává pouze taková data, která jsou potřebná pro řešení problémů souvisejících se zadáním posudku.

Zpracování dat

Po získání dat musí znalec **data zpracovat**, čímž se rozumí (§ 55/1 VoZČ), že **data zafixuje a přizpůsobí je analýze nebo validaci**.

V tomto pojetí se při zpracování dat nejprve provede jejich **fixace**. Fixací dat se obecně rozumí jejich zpracování způsobem, který umožní jejich uchování. Způsob fixace se volí podle charakteru

dat. Pro fixaci je nutno použít vhodných metod, aby se zabránilo zbytečnému znehodnocení anebo ztrátě dat.

Příklad

Zjištěné skutečnosti se např. zachytí slovy (formou textu), symboly či kódy vytvořenými pomocí alfanumerických znaků a jiných znaků, výsledky pozorování se zachytí pomocí fotografií nebo kamerového záznamu, k měření se pořídí protokol nebo záznam, k měření na prostorových objektech se pořídí náčrt, který se řádně okótuje, poškození vozidel se popíše, zaměří a fotograficky zdokumentuje, postup demontáže se popíše a zdokumentuje i fotograficky, odebrané vzorky se správně ošetří a uskladní tak, aby nedošlo k jejich znehodnocení, záznam z diagnostického zařízení se vytiskne, k experimentu se pořídí protokol a videozáznam apod.

Správná fixace dat je důležitá pro zajištění správnosti řešení problémů i pro možnost ověření správnosti v rámci revizního přezkoumání.

Návazně se získaná a zafixovaná data dále zpracují (§ 55/2) a to jejich **přizpůsobením analýze nebo validaci**.

Způsob dalšího zpracování tak odpovídá buď potřebám využití při návazném řešení problémů, nebo potřebám validace, tedy ověřování vhodnosti těchto dat pro řešení.

Přizpůsobením dat k analýze lze obecně rozumět takové jejich zpracování, aby z nich bylo možné získat informace potřebné pro řešení znaleckých problémů.

Příklad

Data se zpracují podle kontextu. Získaná data se vhodně uspořádají (podle osob, podle objektů, chronologicky, podle příčinných souvislostí apod.). Kvantitativní data se seskupí do tabulek, grafů. Obrazová dokumentace se uspořádá, popíše. Využit lze též diagramů, schémat, sítí, matic apod.

Přizpůsobením dat k validaci lze obecně rozumět takové jejich zpracování, aby bylo možné ověřit, že při řešení problémů bude pracováno se správnými informacemi. Data se zpracují tak, aby je bylo možno využít pro identifikaci, hodnotit jejich konzistentnosti, ověřovat vzájemnou korespondenci apod.

Příklad

Z hlediska potřeb validace se např. k předmětu posouzení z dokumentace vypíší údaje potřebné pro jeho jednoznačnou identifikaci, tak aby před jeho zkoumáním bylo možné předmět posouzení jednoznačně určit. Vypíší se sdělené údaje, tak aby je návazně bylo možno ověřit při prohlídce. Výpovědi účastníků řízení, svědků, příp. dalších osob se zpracují tak, aby je bylo možné porovnat a zjistit případné neshodné údaje. Při přebírání údajů z dokumentace, odborné literatury apod. se zkoumá, zda z podkladů lze získat vhodná data pro řešení, tedy zda podklady obsahují data skutečně srovnatelná. Pro potřeby konkretizačních experimentů se zjistí podstatné charakteristiky primárního objektu, na kterém se řeší problém a shodnost těchto charakteristik se ověří na experimentálním objektu, tak aby výsledky experimentu bylo možné využít pro řešení apod.

2.3.2 Činnost de facto – získávání informací

Z praktického hlediska se jedná o proces (Janíček [4], str. 98) **získávání informací ve vztahu ke znaleckému objektu** (případně

objektům), o němž má znalec vypracovat posudek. Charakter pramenů informací vždy souvisí s charakterem znaleckého problému.

Nad rámec výše uvedeného je vhodné si uvědomit, že znalec získává informace buď nepřímo (zprostředkovaně), nebo přímo (ohledáním objektu), příp. experimentálně (realizací experimentu), či jiným vhodným způsobem.

Při praktickém postupu znalec nejprve zpracuje informace zprostředkované, tedy ty, které jsou obsaženy ve spisových a dalších listinných podkladech. Dále vždy usiluje o doplnění informací přímých, z ohledání objektu. Podle okolností pak provádí dalšího doplňování informací z experimentu, rekonstrukce apod. Bude-li znalec přizván např. k zajištění prvotního ohledání na místo havárie, bude pořadí zpracování informací odlišné. Vždy však platí zásada, že všechny dostupné informace nejprve zpracujeme a teprve pak (na základě zralé úvahy) provádíme jejich doplňování.

Veškeré činnosti s informacemi podle výše uvedených bodů jsou určeny pro vypracování **nálezu** znaleckého posudku, který plní dvě funkce:

1. Znalec z něj čerpá informace pro řešení znaleckého problému.
2. OVM z něj může posoudit, zda znalec při zpracování posudku vycházel ze skutečností, které byly v řízení řádně prokázány.

Zásady jsou v zásadě stejné jako dosud. V nálezu znaleckého posudku znalec ke každému podkladu jednoznačně uvede pramen, z něhož informace čerpal a skutečnosti, ze kterých se dále vychází při zpracování posudku. Znalec v nálezu uvádí i ty skutečnosti, které nakonec nemusí být v souladu se závěry posudku, podstatné je, že k nim znalec přihlížel. U údajů zjištěných ohledáním, experimentálně příp. rekonstrukcí se přiloží protokol. Pokud protokol nebylo nutno pořizovat (např. v civilním řízení při místním šetření), uvede znalec v nálezu údaje o tom kdy, kde, za čí účasti byl úkon proveden a zjištěné údaje zpracuje přímo ve znaleckém posudku, příp. kombinuje obě možnosti. Nález je účelné též vhodně členit (Bradáč [1], str. 47) **chronologicky** (tak jak byly podklady pořizeny), **podle účastníků** (všechny výpovědi téhož účastníka uvést na stejném místě, nejlépe též chronologicky), **tematicky** (v členění podle řešených problémů). Vhodné bývá i členění **podle objektů**, příp. **podle příčinných souvislostí**.

2.3.3 Výsledek činností pod bodem C

Výsledkem činností uvedených pod bodem C je, že znalec zpracoval primární podklady, provedl potřebná doplnění podkladů, získal tak informace potřebné pro řešení znaleckého problému a tyto informace zpracoval (zafixoval) v nálezu znaleckého posudku.

Nález je podle ust. § 41/2 VoZČ třetí povinnou částí ZP a obsahuje

- popis postupu při sběru nebo tvorbě dat, (tedy při získávání dat) a
- při jejich zpracování a
- výčet těchto dat.

2.4 D) Zpracování informací (analýza dat a formulace výsledků analýzy dat)

2.4.1 Postup de iure – analýza dat a formulace výsledků

Po

- a) výběru zdrojů dat,

- b), c) získání a zpracování dat, znalec (§ 52 d VoZČ) *při zpracování znaleckého posudku*

- d) **provede analýzu dat a zformuluje její výsledky.**

Zásady **pro analýzu dat** stanovuje § 56 VoZČ, podle kterého:

Znalec provede analýzu dat takovým způsobem, aby z výsledků analýzy bylo možné zformulovat odpověď na zadanou odbornou otázku.

Jak vyplývá z vysvětlení v OdVZČ, předchozí činnosti (tj. výběr zdrojů dat a získání a zpracování dat) mají charakter přípravných kroků, po kterých následuje klíčový krok znalcovy postupu, kterým je vlastní analýza dat, která generuje výsledky a umožní vyřešit zadané odborné otázky.

V souladu s ust. § 42 VoZČ znalec zvolí metodu řešení (příp. postup, jedná-li se obor, který nemá vědecký základ), odůvodní její použití a návazně realizuje vlastní řešení. V posudku musí být podle § 41/3 VoZČ popsán též postup při analýze dat a musí v něm být uvedeny výsledky analýzy. Znalec tedy v kapitole posudek musí uvést nejen použitou metodu a její odůvodnění, ale též vlastní algoritmus řešení a výsledky řešení.

V ust. § 56 VoZČ se zdůrazňuje, že vlastní řešení (obdobně jako kroky předchozí), musí být provedeno účelně, tedy musí směřovat k výsledkům, které umožní zformulovat odpovědi na zadané odborné otázky. V OdVZČ se navíc zdůrazňuje, že výsledky analýzy musí skutečně řešit zadané odborné otázky a nestačí, aby se zadanou odbornou otázkou pouze souvisely.

2.4.2 Postup de facto – zpracování informací

Z praktického hlediska je zpracování informací proces (Janíček [4], str. 98), který lze rozdělit do těchto čtyř kroků:

1. Volba metody řešení.
2. Příprava vstupních údajů do algoritmu řešení (A_p) znaleckého problému (zdrojem údajů jsou informace obsažené v nálezu).
3. Proces řešení znaleckého problému (realizace algoritmu řešení A_p),
4. Analýza výsledků řešení znaleckého problému a následná syntéza těchto výsledků do závěrů řešení.

Metodami a postupy při řešení konkrétních typů znaleckých problémů se v technickém a technickoekonomickém znalectví zabývají speciální metodiky soudního inženýrství.

2.4.3 Předběžný posudek

Jelikož v praxi běžně nelze striktně oddělit fázi získávání a zpracování informací, viz výše body C), D), je vhodné připomenout postup, který doporučuje Bradáč (Bradáč a kol. [2], str. 41). Znalec po vyžádání podkladů zpracuje z dostupných podkladů nález, poté zpracuje tzv. „**předběžný posudek**“, aby si ujasnil celý postup řešení. Tam, kde mu chybí podklady, odhadne hodnoty vstupních veličin do algoritmu řešení, nebo je zvolí podle odborné literatury, a dělá si poznámky k potřebě doplnění podkladů. Předběžně zpracuje v podstatě celý posudek a tím si ujasní vše, co bude potřebovat doplnit včetně cílů ohledání, a dalšího případného experimentálního zjišťování. Podklady pak vyžádá najednou a po jejich zpracování provede další potřebné úkony. Jako zcela nevhodný pak uvádí postup, kdy znalec začne pracovat na posudku, zjistí, že potřebuje nějaký podklad, vyžádá si jej, práce na posudku přeruší. Po obdržení podkladu pokračuje,

zjistí další mezeru v podkladech, opět požádá o doplnění a opět čeká.

2.4.4 Výsledek činností pod bodem D

Výsledkem činností uvedených pod bodem D je realizované řešení znaleckého problému zpracované v části posudek.

Posudek je podle § 41/3 VoZČ čtvrtou povinnou částí ZP a obsahuje

- popis postupu při analýze dat a
- výsledky analýzy dat.

2.5 E) Zpětná transformace informací (interpretace výsledků a kontrola postupu)

2.5.1 Postup de iure – interpretace výsledků a kontrola postupu

Po

- a) výběru zdrojů dat,
- b), c) získání a zpracování dat,
- d) analýze dat, znalec (§ 52 e, f VoZČ) *při zpracování znaleckého posudku,*
- e) *interpretuje výsledky analýzy dat,*
- f) *zkontroluje svůj postup podle písmen a) až e).*

Zásady pro provedení **kontroly postupu** stanovuje § 57 VoZČ, podle kterého:

Znalec zohlední při kontrole svého postupu podle § 52 písm. a) až e) též veškeré skutečnosti, které vzhledem k použitým podkladům a metodám mohou snižovat přesnost závěru znaleckého posudku.

Interpretace výsledků

Jak vyplývá z § 52 e, f, VoZČ, po analýze dat (realizaci řešení) dalším krokem v postupu znalce je interpretace (vysvětlení) výsledků ve vztahu zadaným odborným otázkám a rovněž kontrola postupu znalce.

Z praktického hlediska lze doporučit, aby znalec tyto kroky realizoval v opačném pořadí resp., aby si uvědomil, že kroky e) interpretace výsledků a f) kontrola postupu, se vzájemně doplňují, viz níže.

Přesnost závěru

Z výše uvedeného plyne, že při kontrole svého postupu, musí znalec (§ 57 VoZČ) zohlednit *veškeré skutečnosti, které vzhledem k použitým podkladům a metodám mohou snižovat přesnost závěru znaleckého posudku.* K pojmu přesnost závěru (viz též ust. § 28/5 ZnalZ) je nutno upozornit, že pojem přesnost se ve znaleckém právu nepoužívá ve stejném významu, jako např. v technice (odchylka od jmenovité hodnoty) nebo v metrologii (nejmenší díl, který lze danou metodou měření odlišit).

V OdVZČ je vysvětleno, že **přesností závěru** je v právních předpisech pro znaleckou činnost míněna **jednoznačnost odpovědi na zadanou odbornou otázku**. Ve vztahu jednoznačnosti odpovědi se rozlišuje **přesnost v širším smyslu** (jednoznačnost), v rámci které se rozlišuje

- správnost a
- přesnost v užším smyslu.

Dále je vysvětleno, že odpověď je jednoznačná (přesná v širším smyslu),

- je-li správná (a její správnost není podmíněná) a
- je-li přesná v užším smyslu (výsledek je dán jedním číslem a není vyjádřen např. intervalem hodnot; cena obvyklá ve výši 100 000 Kč až 120 000 Kč).

V případě **posuzování správnosti** je třeba provést kontrolu jednak,

- zda vůbec je odpověď správná, a dále případně,
- za jakých podmínek je správná (tedy, zda její správnost není podmíněna).

Pro **posuzování přesnosti v užším smyslu** platí, že pokud podklady nebo metoda neumožňují vyslovit jednoznačný závěr, je potřebné výsledek vyjádřit s maximální možnou „přesností“ (např. uvedením intervalu hodnot).

Praktický postup

V rámci kontroly postupu znalec posuzuje skutečnosti, které mohou snižovat „přesnost závěru znaleckého posudku“. Znalec nejprve kontroluje **správnost** posudku. Při kontrolním čtením ověřuje, zda ve zpracovávaném posudku nejsou chyby, které by měly vliv na správnost řešení (chyby kvantitativní, kvalitativní, numerické, příp. formální).

Současně zkoumá, zda **správnost výsledku není podmíněna**. Zvažuje, zda mu podklady a použité metody umožňují vyslovit jednoznačný závěr. Toto činí tak, že ve smyslu § 57 VoZČ provádí kontrolu svého postupu. V návaznosti na body postupu dle § 52 zkoumá: a) zda měl všechny potřebné zdroje dat, b) zda z nich mohl získat (sebrat/vytvořit) data potřebná pro analýzu, c) zda některá data nebyla znehodnocena v důsledku jejich předchozího zpracování, zda data mohl v potřebném rozsahu validovat, d) zda pro řešení mohl použít známé a ověřené metody.

Je zřejmé, že pokud znalec a) neměl k dispozici potřebné zdroje dat a nemohl je ani doplnit, b) z dostupných zdrojů nezískal všechna data potřebná pro řešení atd., nemůže formulovat jednoznačné závěry. Okolnosti, které to způsobily, musí vysvětlit a uvést v interpretaci výsledků. Návazně ve vztahu k hodnotám vstupních veličin a použitým metodám zvažuje vhodný způsob uvedení výsledků (jejich „**přesnost v užším smyslu**“).

Na základě kontroly svého dosavadního řešení znalec stručně popíše použitý postup ve vztahu k ust. § 52, písm. a) až d), návazně výsledky shrne, popíše a vysvětlí, a to i z hlediska jejich jednoznačnosti (interpretuje výsledky). Poté si pečlivě přečte interpretaci výsledků a dokončí kontrolu, tedy e) zkontroluje, zda všechny závěry uvedené v interpretaci výsledků jsou odůvodněné a mají oporu v realizovaném řešení.

Výsledky kontroly postupu mají svůj odraz přímo v obsahu posudku a musí být (§ 41/4 VoZČ) popsány v kapitole Odůvodnění. V OdVZČ se vysvětluje, že tento popis musí být úplný a srozumitelný tomu, komu je určen, musí popisovat postup, který znalec skutečně použil a musí též obsahovat popis použitých metod. V mezích úplnosti a srozumitelnosti však má být stručný a nemá obsahovat žádné zbytečné údaje, výklady apod. Důraz se tedy klade na zpřehlednění, nikoliv na obsáhlost popisu.

Pokud znalec předchozí kroky v jednotlivých kapitolách posudku řádně popíše a vysvětlí, v běžných případech, může být odůvodnění i stručné, bude-li výstižné.

Příklad stručného popisu kontroly postupu s využitím ZS č. I/2022 pro případ ocenění vozidla je uveden níže. Všimněte si, že odůvodnění shrnuje a) z jakých zdrojů bylo vycházeno ve vztahu k předmětu posouzení, b) zda z podkladů bylo možné získat data (informace) pro posouzení, jak bylo postupováno při tvorbě dat, které se vztahují k předmětu posouzení, a jak bylo postupováno při validaci údajů zjištěných z listin a sdělení. Shrnuty jsou i rozhodující zjištěné informace, ze kterých se pro ocenění vychází. Návazně c) je vysvětleno, jaká metoda, resp. postup, byl použit pro ocenění. Ve vztahu k metodě řešení znaleckého problému je vysvětleno, jak bylo pracováno s tržními informacemi. Vysvětlena je i skutečnost podmiňující správnosti výsledku. Na konci kapitoly je uveden výsledek řešení, který je popsán a vysvětlen. Nezbytným předpokladem ovšem je, že jednotlivé kapitoly v části nález a posudek jsou podrobně číslovány, tak aby se na ně bylo možno odkázat a znalec znovu nevysvětloval skutečnosti, které jsou v posudku již uvedeny.

Příklad

Rozhodující informace pro ocenění byly zjištěny z dokumentace vozidla, především z technického osvědčení vozidla a z dalších zdrojů (viz kap. ...) a z údajů sdělených provozovatelem vozidla (viz kap. ...). Vozidlo má podle technického osvědčení vozidla platné osvědčení o technické prohlídce, podle kterého je způsobilé k provozu na pozemních komunikacích. Skutečný stav vozidla byl ověřován základní prohlídkou, provedenou v rozsahu doporučeném metodikou ZS č. I/2022. Posouzení technického stavu ani návazně ocenění tak nezohledňuje příp. skryté závady, které nelze základní prohlídkou zjistit. Zjištěný stav vozidla je popsán v kap. 3.3 posudku. Ocenění vozidla bylo provedeno podle metodiky Znaleckého standardu č. I/2022. Ve vztahu k tržním informacím pro ocenění bylo vycházeno z údajů uvedených v kap. .... posudku. Pro ocenění nebylo možné vycházet pouze z prodejních transakcí a bylo nutné využít též širších cenových informací, tak jak je vysvětleno v kap. ....

Z provedeného ocenění (viz kap ...) vyplývá, že tržní hodnotu posuzovaného vozidla lze dovozovat ve výši ..... Kč. Tržní hodnotou se rozumí ... (a vymezí se typ stanovené hodnoty s odkazem na pramen definice).

Současně si všimněte, že odůvodnění i interpretace výsledků se komplementárně doplňují. V případech, kdy je řešení dostatečně jasné, je vhodné závěry formulovat v rámci správnosti jednoznačně. Typicky však znalec nemůže uvést jednoznačné závěry v případě, že má např. stanovit hodnotu vozidla, které bylo odcizeno. Při řešení vychází z dostupné dokumentace vozidla, z výpovědí (příp. sdělení) poškozeného, údaje pro ocenění však nemá možnost ověřit prohlídkou vozidla. V takovém případě musí podmínit správnost výsledku (viz příklad níže).

Příklad

Pro stanovení tržní hodnoty vozidla lze vycházet pouze z listinných podkladů a sdělení jeho držitele. Skutečné provedení vozidla ani jeho stav v současné době nelze prohlídkou ověřit z důvodu, že vozidlo bylo odcizeno. Na základě dostupných podkladů, (viz kap. ...) a sdělení vlastníka (viz kap. ...) lze provedení a stav vozidla dovozovat jen přibližně, tak, jak je podrobně uvedeno v kap. .... (příp. se předpoklady stručně shrnou).

Za předpokladu, že výše označené listinné podklady obsahují správné údaje a sdělení vlastníka jsou pravdivá, lze tržní hodnotu vozidla (vozidlo se specifikuje) k datu (uvede se datum, ke kterému je požadováno stanovení hodnoty) dovozovat ve výši ..... Kč. Tržní hodnotou se rozumí ....

Podmíněnost závěrů může vyplynout (srov. OdVZČ) nejen z postupu při zpracování posudku (viz výše), ale i přímo ze zadání posudku. Ve smyslu ust. § 40/1, c VoZČ může přímo zadavatel posudku (zpravidla OVM) znalci sdělit určitou skutečnost, ze které má vycházet při zpracování posudku. Typicky se bude jednat o nějakou skutečnost, která již byla v daném řízení dostatečně prokázána jinými důkazy. Tato skutečnost pak do řešení vstupuje, jako zvláštní předpoklad a neprochází samotnou analýzou (znalec ji neprověřuje). Předpoklad, ze kterého se vychází, však podmiňuje správnost závěru. Takovou okolnost musí znalec rovněž vhodně vyjádřit ve formulaci závěru i v odpovědích na zadané odborné otázky.

Jak je též vysvětleno v OdVZČ, kontrola postupu se provádí za účelem ověření přesnosti závěru, a souvisí především s etikou a odborností znalce. Sám znalec by měl být, na základě své odbornosti, schopen rozpoznat slabá místa svého postupu a tato korektně uvést, pokud se mu je nepodaří odstranit. Tento krok má proto mj. zajistit i zákonný požadavek na pravdivost posudku (srov. též § 1/3, § 39/1, b, § 40/1, a ZnalZ).

Inspirativní, zejména z hlediska provádění revizních posouzení, jsou příklady slabých míst, resp. i možných chyb znalce při zpracování posudku, které jsou uvedeny v OdVZČ:

- neúčelný výběr jediného zdroje dat,
- nedostatečná kvalita nebo kvantita získaných dat,
- neúčelné znehodnocení či spotřebování dat (typicky biologických vzorků) při jejich zpracování, znemožňující zopakování analýz (revizi),
- chybné výsledky vlivem nesprávné analýzy dat,
- zkreslení při interpretaci dat,
- formulace závěru (odpovědi na zadanou odbornou otázku), který nemá oporu ve výsledcích apod.

K interpretaci analýzy dat je v OdVZČ vysvětleno, že její součástí je i souhrnná prezentace výsledků a vlastní interpretaci výsledků se pak rozumí jejich vhodný způsob uvedení do takových souvislostí, aby vyřešily zadanou odbornou otázku.

Zejména v případech složitých znaleckých posudků je tak potřebné výsledky nejprve shrnout, přehledně uvést (provést prezentaci výsledků) a tyto návazně vysvětlit (interpretovat).

V OdVZČ se rovněž zdůrazňuje, že explicitní uvedení interpretace výsledků má vliv na možnost správného porozumění závěrům posudku a je nezbytné i pro účinnou přezkoumatelnost posudku.

2.5.2 Činnost de facto – zpětná transformace informací (prezentace a interpretace výsledků)

Zpětné transformace informací představuje proces zahrnující verifikaci výsledků a jejich závěrečné zhodnocení, při kterém znalec závěry z řešení znaleckého problému převádí z „řeči znalce“ do „řeči uživatele“ znaleckého posudku, tedy do formy pochopitelné pro pracovníky orgánů, které znalecký posudek využívají ve svých činnostech.

U výše popsaných zásad se jedná o běžné požadavky, které se při řádném výkonu znalecké činnosti dodržovaly i při zpracování posudků podle právních předpisů platných do 1. 1. 2021. Jediný rozdíl spočívá v tom, že požadavky na tuto část řešení nebyly v právních předpisech exaktně popsány a vyplývaly jen z obecných požadavků na znalecký posudek.

Z praktického hlediska musí znalec výsledky řešení na jednom místě shrnout (uvést) a interpretovat (vysvětlit, co z výsledků vyplývá a za jakých podmínek platí).

Musí provést kontrolu postupu, aby ověřil přesnost resp. jednoznačnost závěru, viz výše. Zkoumá, zda měl všechny potřebné zdroje dat, zda měl všechna data pro analýzu, zda některá data nebyla znehodnocena jejich zpracováním, zda mohl data validovat, do jaké míry známé a použité metody byly vhodné pro vyřešení odborných otázek.

2.5.3 Výsledek činnosti pod bodem E

Výsledkem činností uvedených pod bodem E je přehledně uvedení a vysvětlení výsledků na základě provedené kontroly postupu znalce, zpracované v části odůvodnění.

Odůvodnění je podle § 41/4 VoZČ pátou povinnou částí ZP a obsahuje

- interpretaci výsledků analýzy dat a
- kontrolu postupu znalce podle § 52 písm. a) až e) VoZČ.

2.6 F) Zpětná transformace informací (formulace závěru)

2.6.1 Postup de iure – formulace závěru

Po

- a) výběru zdrojů dat,
- b), c) získání a zpracování dat,
- d) analýze dat,
- e), f) interpretaci výsledků analýzy dat a kontrole postupu při zpracování posudku, znalec (§ 52 g VoZČ) při zpracování znaleckého posudku,
- g) zformuluje závěr.

Zásady pro zpracování závěru stanovuje § 58 VoZČ, podle kterého:

- (1) Znalec zformuluje na základě výsledků analýzy dat závěr znaleckého posudku tak, aby byl jednoznačnou odpovědí výhradně na zadanou odbornou otázku.
- (2) Pokud podklady nebo metoda neumožňují vyslovit jednoznačný závěr, znalec zformuluje odpověď na zadanou odbornou otázku s nejvyšší možnou přesností a zformuluje též podmínky správnosti závěru nebo jiné skutečnosti snižující jeho přesnost.
- (3) Pokud nelze odpovědět na zadanou otázku vůbec, znalec uvede tuto skutečnost jako odpověď na zadanou odbornou otázku.

Posledním krokem při zpracování znaleckého posudku je samotná formulace závěru posudku. Závěr má vždy formu odpovědi na zadané odborné otázky. Uvádí se formou otázka, odpověď, další otázka, další odpověď.

V § 58/1 se zdůrazňuje, že formulace odpovědi na položené otázky musí vždy vycházet z výsledků analýzy dat. V OdVZČ se zdůrazňuje, že v závěru musí znalec odpovídat výhradně na zadané odborné otázky. Odpovědi musejí vycházet z interpretace výsledků. Znalec musí odpovídat logicky, bezrozporně a podle principů

logické úspornosti (jasně, stručně a výstižně). Formulace odpovědi musí odrážet i případně deficity zjištěné při kontrole postupu. Vyžaduje-li to zadaná odborná otázka, použije znalec číselného nebo procentuálního vyjádření nebo vyjádření pravděpodobnosti. Je-li to účelné pro lepší porozumění, číselně vyjádřené závěry, doplní znalec vhodným slovním vysvětlením.

2.6.2 Činnost de facto – formulace odpovědi na otázky

Ve formulaci odpovědi na jednotlivé otázky musí znalec, obdobně jako při interpretaci výsledků, uvést (§ 58 VoZČ) též podmínky správnosti jednotlivých odpovědí nebo jiné skutečnosti snižující jejich „přesnost“. I zde se pojmem přesnost rozumí jednoznačnost odpovědi (viz výše bod E). Při zpracování odpovědi na jednotlivé otázky znalec používá tento postup:

Zkoumá, zda na otázku lze anebo nelze odpovědět:

- Pokud na otázku nelze odpovědět uvede to v závěru.
- Pokud na otázku lze odpovědět, zkoumá se, zda lze anebo nelze odpovědět přesně resp. jednoznačně.
  - Jednoznačně lze odpovědět, pokud výsledek je správný a jeho správnost není podmíněna a je přesný v užším smyslu.
  - Pokud nelze jednoznačně odpovědět, je nutno uvést, čím je správnost podmíněna a/nebo uvést výsledek intervalem hodnot.

Vhodné zásady pro uvádění odpovědi popisuje Bradáč (Bradáč a kol. [2], str. 53). Znalec musí na otázky odpovídat úplným způsobem. Musí přitom dbát na to, že mu nepřísluší hodnotit právní otázky. Pokud na danou otázku není možno úplně odpovědět, je třeba, aby znalec tuto skutečnost i s důvody konkrétně uvedl. Je nutno se vystríhat kategorických odpovědí v případech, kdy současný stav poznání neumožňuje jednoznačný závěr, a také naopak zbytečně opatrných formulací.

2.6.3 Výsledek činnosti pod bodem F

Výsledkem činností uvedených pod bodem F jsou odpovědi na položené otázky zpracované v části závěr.

Závěr je podle ust. § 41/5 VoZČ šestou (poslední) povinnou částí ZP a obsahuje

- citaci zadané odborné otázky a
- odpověď na ni,

příp. též podmínky správnosti závěru nebo jiné skutečnosti snižující jeho přesnost (uvede se, pokud podklady nebo metoda neumožňují vyslovit jednoznačný závěr).

2.7 G) Předání informací – předání posudku, úkony po podání posudku

Předání informací představuje proces, který zahrnuje činnosti spojené s vyúčtováním provedených prací, předáním vypracovaného posudku jeho zadavateli. Podle okolností tento proces zahrnuje též provedení dalších souvisejících úkonů v řízení před OVM, kterými jsou stvrzení znaleckého posudku při jednání, podání potřebných vysvětlení, příp. doplnění posudku.

Po dokončení prací na znaleckém posudku znalec očíslová jednotlivé strany (pokud tak neučinil již dříve), uvede datum vypracování posudku, připojí znaleckou doložku, v níž uvede číslo posudku podle evidence posudků. Obsahuje-li znalecký posudek přílohy, řádně je popíše a očíslová. Na konci posudku pak

uvede jejich soupis s počtem listů každé z příloh. Celý posudek znovu pečlivě přečte a překontroluje, vytiskne a sváže. Nakonec posudek opatří znaleckou pečeti a podepíše. Zpracuje vyúčtování provedených prací a posudek spolu s vyúčtováním předá zadavateli.

3. ZÁVĚR

Zákon o znalcích, znaleckých kancelářích a znaleckých ústavech zavedl do našeho právního řádu nové zásady výkonu znalecké činnosti a spolu s předpisy k provedení tohoto zákona mj. přinesl i podrobnější úpravu postupu znalce při zpracování znaleckého posudku a rovněž podrobnější požadavky na obsah znaleckého posudku. Jak vyplývá z provedených analýz, nové zásady, které se týkají dvou výše vymezených oblastí, jsou zcela v souladu s dosavadní dobrou praxí ve výkonu znalecké činnosti. Při studiu nových právních předpisů je potřebné si uvědomit, že v právních předpisech se pojmem data označují přímo vstupní informace pro řešení znaleckých problémů. Má-li znalec srozumitelně vysvětlit svůj postup, a to i laikům, je vhodné, aby vycházel z ujasněné soustavy pojmů a rozlišoval mezi daty, informacemi, poznatky a znalostmi. Zvláštní důraz je nově ve znaleckém právu kladen na řádné vysvětlení výsledků (na jejich interpretaci) a na posouzení „přesnosti“ závěru znaleckého posudku, primárně založeném na kontrole postupu znalce. Při kontrole postupu znalec zkoumá, zda pro řešení posudku měl všechny potřebné zdroje dat, zda měl všechna data pro analýzu, zda některá data nebyla znehodnocena jejich zpracováním, zda mohl data validovat, do jaké míry známé a použité metody byly vhodné pro vyřešení odborných otázek a také, zda závěry uvedené v interpretaci výsledků jsou odůvodněné a mají oporu v realizovaném řešení. V této souvislosti je potřebné si uvědomit, že pojem přesnost se ve znaleckém právu používá v jiném významu než v technice nebo v metrologii. Přesností závěru je v právních předpisech pro znaleckou činnost míněna jednoznačnost odpovědi na zadanou odbornou otázku a ve vztahu jednoznačnosti odpovědi se návazně rozlišuje přesnost v širším smyslu (jednoznačnost), v rámci které se rozlišuje správnost a přesnost v užším smyslu.

4. LITERATURA

- [1] BRADÁČ, A. a kol. *Soudní znalectví*. CERM, Brno, 2010. ISBN 978-80-7204-8.
- [2] BRADÁČ, A., VÉMOLA, A., BRADÁČ, A. *Soudní znalectví ve vybraných technických a ekonomických oborech po 1. 1. 2021*. CERM, Brno, 2021. ISBN 978-80-7623-061-3.
- [3] JANÍČEK, P. *Systémová metodologie. Brána do řešení problémů*. CERM, Brno, 2014. ISBN 978-80-7204-887-8.
- [4] JANÍČEK, P. *Systémové pojetí vybraných oborů pro techniky. Hledání souvislostí*. CERM, Brno, 2007. ISBN 978-80-7204-554-9.
- [5] KLEDUS, R., MAXERA, P. *Obecná metodika soudního inženýrství*. 3. přepracované vyd. 2022 (dosud nepublikováno).
- [6] SHARAPAEV, V. *Materiál k přípravě na obecnou část vstupní zkoušky znalce podle zákona č. 254/2019 Sb., o znalcích, znaleckých kancelářích a znaleckých ústavech*. Praha, Ministerstvo spravedlnosti České republiky, Odbor insolvenční a soudních znalců, Oddělení soudních znalců a tlumočnicků, 2021
- [7] KLEDUS, R., BELÁK, M., MAREŠ, P., SEMELA, M. *Znalecký standard č. 1/2022, oceňování silničních a zvláštních vozidel*. CERM, Brno, 2021. ISBN: 978-80-7623-076-7.
- [8] Zákon č. 254 ze dne 10 září 2019, o znalcích, znaleckých kancelářích a znaleckých ústavech v platném znění.
- [9] Vyhláška ministerstva spravedlnosti č. 503 ze dne 26. listopadu 2020 o výkonu znalecké činnosti.
- [10] Vyhláška ministerstva spravedlnosti č. 504 ze dne 26. listopadu 2020 o výkonu znalecké činnosti.

Správná citace:

KLEDUS, R., BRADÁČ, A., SEMELA, M., MAXERA, P. Postup při zpracování znaleckého posudku práce s daty. *Soudní inženýrství*, 2022, 33(1), 38–49. DOI: <http://dx.doi.org/10.13164/SI.2022.1.38>. ISSN 1211-443X.